

De opdracht: herhuisvest de faculteit in drie dagen

Faculteit Bouwkunde doet naam eer aan

Dinsdag 13 mei ontstond brand in het gebouw van faculteit Bouwkunde van de TU Delft. De schade was enorm: niet alleen het gebouw, maar ook veel collecties, onderzoeksdata, boekenkasten en maquettes gingen verloren. De veerkracht bleek ongekend. Iedereen werkt. Er wordt nu hard aan plannen voor een nieuw gebouw gewerkt. En in dit proces vloeien alle talenten, modernste inzichten en technieken samen. Facility Management Magazine informeert u het komende jaar over een bouwende faculteit die voor de eigen huisvestingssituatie theorie in de praktijk mag brengen.

TEKST: ALEXANDRA DEN HEIJER EN DENNIS CRUYEN | FOTO'S: HANS SCHOUTEN

De dag na de brand sprak minister Plasterk van 'de grootste ramp in de universitaire geschiedenis'. Bouwkunde was in rouw en kreeg steunbetuigingen vanuit de hele wereld. En vrij kort na de brand maakte het haar reputatie als creatieve, constructieve en sturende faculteit meer dan waar. Ironisch genoeg was voor een ramp van deze omvang het best denkbare crisisteam aanwezig: de zeldzame mix van zoveel (hoog)-geleerde bouwgerelateerde expertise, een wereldwijd (bouw)netwerk dat hulp bood, een even creatieve als actieve studentenpopulatie - meer dan 3000 studenten groot¹ - en een geoliede ondersteuning onder leiding van een voormalig rijksbouwmeester. En dat zouden we niet durven schrijven als het team zich nog niet bewezen had. Architectenbureau Van den Broek en Bakema moest het ontwerp al voor

De nog functionerende 'straat van Bouwkunde'.

de oplevering aan de groeiende studentenpopulatie aanpassen. En de faculteit groeide mee met veranderende eisen vanuit onderwijs en onderzoek, van studenten en medewerkers. Het gebouw bleek enorm flexibel - een compliment voor de architecten én de organisatie - omdat het moeiteloos veranderingen in didactische modellen en in de organisatiestructuur opnam. We noemen dit probleemgestuurd leren, meer ICT in het onderwijs en onderzoek, meer behoefte aan zelfstudie in groepen en - het meest recent - de behoefte om meer studenten een werkplek in het gebouw te kunnen bieden. Dit laatste als reactie op de ICT-ontwikkelingen die weliswaar de plaatsafhankelijkheid van diverse activiteiten hebben bevorderd, maar waarin ook het nadeel schuilt dat leden van de faculteitsgemeenschap elkaar steeds minder

toevallig ontmoeten. Wytze Patijn, decaan sinds 2006, had 'community building' daarom hoog op zijn agenda gezet.

Naast de meer dan 3000 studenten huisvestte het gebouw ook veel medewerkers. Bijna 500 fte personeelsformatie vertegenwoordigde bijna het dubbele aantal personen. Dagelijks waren er vele bezoekers: gasten en sprekers voor symposia, familie en vrienden van studenten voor afstudeerpeilingen en diploma-uitreikingen, enzovoorts. Terecht wordt beweerd dat Bouwkunde-alumni eigenlijk nooit de faculteit verlaten. Het gebouw was een ontmoetingsplaats voor velen, een stad waar de eerste twee ver-

diepingen de openbare ruimte vormden, om te zien en gezien te worden. Onder leiding van de decaan heeft het huisvestingsteam - waarvan wij allebei lid zijn - afgelopen jaren veel energie gestoken in het versterken van de functies van deze openbare ruimte: ontmoeten, demonstreren, etaleren, verbinden, informeren en inspireren. Een van de eerste projecten was de espresso-bar, een direct succes als catering-concept en als ontmoetingsplaats. Tegelijkertijd waren vele projecten in uitvoering of gepland om het atelieronderwijs beter te faciliteren, de wetenschappelijke staf innovatiever te huisvesten en beeldbepalende functies meer zichtbaar te maken. Tot de brand kwam.

Een gebouw met een ziel

Na een perfecte evacuatie startte het crisisteam direct om de gemeenschap en de media te informeren over de situatie en de gevolgen ervan voor de primaire processen. Naarmate de dag vorderde leek de facilitaire opdracht even ontvullend als duidelijk: herhuisvest de gehele faculteit en wel zo snel mogelijk.

Onze ervaringen van de eerste dagen - samengevat in persoonlijke verhalen in de tekstboxen - hebben gezien onze functies een ander perspectief, maar zijn op vele punten overeenkomstig. Het gebouw was meer dan een bruisende faculteit waarin we veel energie staken en waar we ook veel energie van kre-

Facilitair manager Dennis Cruyen

Dit is toch wel het ergste wat je als facilitair manager kan overkomen: de dag begon met een afspraak over de toekomst van het gebouw en eindigde met een gebouw zonder toekomst. 's Avonds overheerste een gevoel van ongeloof en verdriet. Het besef kwam pas bij het kijken naar de beelden op televisie en via internet. Als je functie niet alleen het gebouw en alle faciliteiten daarin omvat, maar ook de bedrijfshulpverlening - als hoofd BHV - dan kan een dag niet zwaarder zijn dan deze. Alle inspanningen van het BHV-team in de afgelopen jaren hebben vruchten hebben afgeworpen: de ontruiming verliep binnen een kwartier zonder ongevallen. Zoals minister Plasterk het onder woorden bracht tijdens zijn bezoek aan het rampgebied: 'Er is nog geen pleister geplakt.'

Professioneel en slagvaardig waren de organisatie van TU Delft en de nieuwe collegevoorzitter (sinds maart 2008) Dirk Jan van den Berg die leiding gaf aan de crisissamenwerking. Vrijwel direct na het arriveren van de brandweer was het crisisteam geformeerd en zat bij elkaar om de noodoplossingen te bespreken. Diezelfde dag werd besloten dat tenten opgebouwd zouden worden voor het atelieronderwijs, dat het kernteam van de faculteit zitting kon nemen bij een andere faculteit, dat de col-

leges doorgang konden vinden op andere faculteiten en er - eveneens in tenten - werkplekken werden gerealiseerd voor medewerkers. Direct werden alle communicatiemiddelen ingezet om alle doelgroepen te informeren. Aan het eind van de week - drie dagen na de brand - waren de werkplekken inclusief alle inrichting en faciliteiten gerealiseerd, was het draadloze netwerk aangelegd en was de facultaire gemeenschap geïnformeerd over hun nieuwe huisvestingssituatie. Het primaire proces was binnen een week weer 'up and running', en vele activiteiten zelfs eerder.

Nog dezelfde week was ik samen met een team van specialisten onder leiding van decaan Wytze Patijn de opties voor de huisvesting per september, voor het nieuwe academisch jaar, aan het onderzoeken. Met het oog op de voorlichting aan nieuwe studenten en het bieden van perspectief aan de facultaire gemeenschap was snelheid geboden. Binnen tien dagen na de brand wilden we de nieuwe huisvestingsoplossing kunnen geven. En ook dat lukte. Krap anderhalve week na de brand kon de decaan zijn faculteit, tijdens een grote bijeenkomst voor medewerkers en studenten, vertellen dat met ingang van september het voormalige hoofdgebouw van de TU Delft het tijdelijk onderkomen voor Bouwkunde wordt.

Gebruiker Alexandra den Heijer

Al sinds ik student was - vanaf 1989 - was het Bouwkundegebouw mijn thuisbasis, ook in periodes waarin ik in deeltijd elders werkte of thuis bezig was aan mijn onderzoek. Dinsdag 13 mei begon voor mij met een afspraak over de toekomst van het Bouwkundegebouw. Onze afdeling Real Estate & Housing zou binnenkort doelmatiger en innovatiever worden gehuisvest. Met onze eigen onderzoeksgroep experimenteerden we al een half jaar met een meer activiteitsgerelateerde huisvesting voor de wetenschappelijke staf. Vanaf onze vleugel op de twaalfde verdieping werd ik later die ochtend geëvacueerd. De rest van de dag heb ik als surrealistisch ervaren. De aula van onze universiteit fungeerde als crisiscentrum en veel studenten en medewerkers verzamelden zich op het grasdak van de bibliotheek: vol ongeloof kijkend naar hun brandende gebouw. Wat hadden we allemaal achtergelaten?

Uit de enorme hoeveelheid voicemail, e-mails en sms'jes - naarmate de dag vorderde ook uit het buitenland - bleek hoe-

veel mensen dit gebouw kenden, er gestudeerd hadden, stress hadden voor examens, presentaties en afstudeerpeilingen, maar er ook grote prestaties hadden geleverd en waren gegroeid van eerstejaars student tot ingenieur. En - niet in de laatste plaats - hoeveel mensen er relaties voor het leven hadden opgebouwd.

Omdat ik direct mocht meedenken over de faculteitshuisvesting van de (nabije) toekomst, kon ik de rouw om het gebouw snel opzij zetten. De snelheid waarmee we moesten handelen en het werken in een groep die het verlies deelde, werkte zelfs therapeutisch. We moesten zo snel mogelijk weer bouwen, onze faculteitsnaam eer aan doen. Ook toen ik binnen twee dagen na de brand een lezing moest geven over de universiteitscampus van de toekomst, overheerste de energie om die 'campus van de toekomst' zo snel mogelijk in Delft te realiseren, te beginnen bij Bouwkunde. Dat is precies wat we nu aan het doen zijn, en waarover ik ook zal schrijven in mijn dissertatie over het managen van universiteitsvastgoed.

Alexandra den Heijer is universitair docent aan de TU Delft, faculteit Bouwkunde, afdeling Real Estate & Housing.

Dennis Cruyen is als facilitair manager gedetacheerd vanuit de centrale dienst Facilitair Management & Vastgoed van de TU Delft voor de faculteit Bouwkunde.

gen. Het was voor velen ook een thuis voor het grootste deel van de wakkere uren. En hoewel de meningen verdeeld waren over de schoonheid van het gebouw, er werd wel van gehouden.

Twee weken na de brand kan worden geconcludeerd dat de tijdelijke huisvesting voor zowel studenten als medewerkers goed functioneert. Het onderwijs voor het laatste kwartaal is hervat en de voorzieningen voor studenten om te werken aan hun werkstukken voor de eindpresentaties zijn gerealiseerd. De meeste medewerkers zijn weer in staat gesteld hun werkzaamheden te hervatten. De facultaire gemeenschap is met laptops, mobiele telefoons en draadloos internet op zeer flexibele wijze gehuisvest. De mogelijkheid om overal en op elk gewenst tijdstip te kunnen werken wordt nu ten volle benut. Voor ver-

schillende functies kunnen studenten en medewerkers in diverse TU Delft-gebouwen terecht. Aandachtspunt daarbij is dat de ontmoetingsfunctie - het bindmiddel van de organisatie - niet verloren is gegaan. De ontmoetingsplaats, ofwel 'the place to be', is nu het terrein van de tenten, inmiddels omgedoopt tot Bouwkunde City of BK City. De vertrouwde 'bouwpub' was binnen een week ook aanwezig in BK City. In samenwerking met Liesbeth van der Pol (toekomstig rijksbouwmeester), Terts Brinkhof (directeur Parade) en Wytze Patijn is een zogenaamde 'mini-parade'² gerealiseerd op het terrein van BK City. Zo is een culturele functie verwezenlijkt voor de noodzakelijke ontspanning en als extra trekker voor ontmoetingen.

Met de keuze voor het voormalige TU Delft hoofdgebouw, dat per sep-

tember de faculteit gaat huisvesten, start een nieuw traject³. Om het hoofdgebouw geschikt te maken voor de faculteit Bouwkunde in krap drie maanden is wederom een slagvaardige projectorganisatie nodig. Een grote uitdaging - met een belangrijke rol voor facilitair management - die wij met veel energie tegemoet gaan en waarover wij in een volgend artikel verslag doen.

NOTEN

1 Daarmee is Bouwkunde is een van de grootste faculteiten van Nederland.

2 De Parade is een rondreizend theaterfestival, dat plaatsvindt in de zomermaanden in vier Nederlandse steden, achtereenvolgens: Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Amsterdam. In de tenten wordt een gevarieerd programma aan kunst, theater en muziek aangeboden.

3 Voor meer info: www.tudelft.nl